

NORGES HØYESTERETT

Den 2. november 2012 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Skoghøy, Øie og Bergsjø i

HR-2012-02098-U, (sak nr. 2012/1659), sivil sak, anke over kjennelse:

Staten v/Samferdselsdepartementet

(Regjeringsadvokaten v/ Goud Helge Homme Fjellheim)

mot

NCC Roads AS

(advokat Nils-Henrik Pettersson)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder en særskilt anke over lagmannsrettens sakskostnadsavgjørelse, jf. tvisteloven § 20-9 tredje ledd.
- (2) Saken knytter seg til en kontrakt om vedlikehold av veinettet i Bergensområdet som NCC Roads AS (NCC) hadde med Statens vegvesen. Kontraktperioden var fra 1. september 2005 til 31. august 2010. Det dreier seg om en drifts- og vedlikeholdscontrakt med spesifisert funksjonsansvar, som innebærer vedlikehold av veinettet til en fastsatt standard. Funksjonskravene fremgår av kapittel "E1: Prosessfordelt kravspesifikasjon" i kontrakten, og omfatter blant annet "Prosess 48; Vedlikehold av drens- og avløpsanlegg" og "Prosess 74.8; Drift av grøntanlegg". Kontrakten inneholder også bestemmelser om "Etterslep", som i del D er definert som "Tilstand som er dårligere enn krav gitt i kap. E1 pkt. 2."
- (3) NCC gikk til sak blant annet mot staten v/Samferdselsdepartementet ved stevning til Bergen tingrett 11. juni 2009. Det ble hevdet at etterslepet vedrørende Prosess 48; Vedlikehold av drens- og avløpsanlegg og Prosess 74.8; Drift av grøntanlegg var vesentlig større enn kontrakten forutsatte. Dette hadde påført NCC merkostnader, som det ble krevet tilleggsvederlag for. Det ble også krevet fastsettelsesdom for etterslepets størrelse ved starten på kontraktperioden. I stevningen var det nedlagt slik påstand i punkt 1 og 2:

"1. Statens vegvesen dømmes til å betale NCC Roads AS kr 25.000.000 med tillegg av forsinkelsesrenter i henhold til forsinkelsesrenteloven § 3 første ledd første punktum fra forfall til betaling skjer.

2. Ved utløpet av kontraktperioden skal det legges til grunn at det ved starten på

kontraksperioden var følgende etterslep:

a) Med hensyn til kummer: 3.303 stk.

b) Med hensyn til grøntareal: En mengde tilsvarende arbeid for et beløp oppad begrenset til kr 10.000.000."

(4) Påstanden for tingretten ble senere justert slik at det i punkt 1 ble krevet et beløp "utmålt etter rettens skjønn", mens etterslepet i punkt 2 bokstav a var angitt som "40 % av kummene" og i bokstav b som "Betydelig etterslep på grøntareal og skrånninger".

(5) Bergen tingrett avsa dom 24. juni 2010 med slik slutning i forholdet mellom NCC og staten v/Samferdselsdepartementet:

"1. Staten v/Samferdselsdepartementet dømmes til å betale kr. 9.020.000,- til NCC Roads AS med tillegg av forsinkelsesrente i.h.t. forsinkelsesrenteloven fra 14 dager etter dommens forkynnelse til betaling skjer.

2. Ved avslutningen av kontraksforholdet skal det legges til grunn at det var 25 % etterslep for kummer ved oppstart av kontraksforholdet.

3. Hver av partene betaler sine sakskostnader."

(6) Staten v/Samferdselsdepartementet påanket den del av dommen som angår kummer. NCC anket over tingrettens behandling av grøntarealer. Saken ble under saksforberedelsen for lagmannsretten også utvidet med nye krav relatert til etterslep ved kontraktens avslutning 31. august 2010.

(7) Gulating lagmannsrett avsa dom 21. juni 2012 med slik slutning for så vidt gjaldt de kravene som var behandlet i tingretten:

"1. Anken forkastes for så vidt gjelder tingrettens dom post 1 og 2.

2. Staten v/Samferdselsdepartementet dømmes til å betale NCC Roads AS kroner 3.000.000,- -tremillioner- 00/100 med tillegg av forsinkelsesrente i henhold til forsinkelsesrenteloven fra 1. september 2010.

...

6. I sakskostnader for tingretten betaler staten v/Samferdselsdepartementet til NCC Roads AS kroner 1.230.840,- -enmilliontohundreogtrettitusenåttehundreogførti- 00/100 innen 2 -to- uker fra forkynnelsen av denne dom."

(8) *Staten v/Samferdselsdepartementet* har anket over domsslutningens punkt 6, altså lagmannsrettens avgjørelse av sakskostnadene for tingretten, og har i korte trekk anført:

(9) NCC har fått tilkjent et langt lavere beløp enn det som var krevd for tingretten. Det kan virke som om lagmannsretten har tilkjent sakskostnader for tingretten ut fra å sammenholde resultatet etter lagmannsrettens dom med NCCs påstand for lagmannsretten. Det er påstanden for tingretten som må være avgjørende. Og da må saken være dels vunnet og dels tapt også om man legger lagmannsrettens resultat til grunn. NCC har ikke fått medhold i at etterslepet vedrørende kummene var på over 40 prosent. Resultatet etter domstolsbehandlingen er at etterslepet er på 25 prosent. NCC har heller ikke fått fullt medhold i kravet knyttet til etterslep i grøntarealene. Lagmannsrettens begrunnelse er mangelfull, jf. tvisteloven § 29-21 annet ledd bokstav c, eventuelt har lagmannsretten tolket reglene om sakskostnader feil. Det er nedlagt slik påstand:

"1. Punkt 6 i lagmannsrettens domsslutning oppheves.

2. Det tilkjennes ikke saksomkostninger for tingretten.

3. Staten v/Samferdselsdepartementet tilkjennes sakens omkostninger for Høyesteretts ankeutvalg."

(10) *NCC Roads AS* har tatt til motmæle, og har i korte trekk anført:

(11) Tvisten for tingretten gjaldt etterslep på kummer og etterslep på grøntanlegg, og etter lagmannsrettens behandling har NCC fått medhold i begge disse spørsmålene selv om NCC ikke utmålingsmessig har fått fullt ut det man ønsket. Påstanden for tingretten gjaldt et beløp utmålt etter rettens skjønn. Selv om en del av påstanden baserte seg på 40 prosent etterslep på kummer, måtte dette også vurderes skjønnsmessig. NCC har dermed fått medhold i det vesentlige etter tvisteloven § 20-2, og lagmannsrettens begrunnelse er tilstrekkelig. NCC må uansett tilkjennes saksomkostnader etter tvisteloven § 20-3. I en sak mellom staten og en privat aktør, og hvor det foreligger feil i anbudsgrunnlaget og bebreidelser mot staten, må hovedregelen være at den private parten tilkjennes saksomkostnader selv om saken beløpsmessig ikke fører helt frem. Det er nedlagt slik påstand:

"1. Anken forkastes.

2. NCC Roads AS tilkjennes omkostninger for Høyesteretts ankeutvalg."

(12) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at saken gjelder en særskilt anke over lagmannsrettens saksomkostnadsavgjørelse, og utvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lovanvendelsen og saksbehandlingen, samt bevisvurderingen så langt den utelukkende gjelder saksomkostnadsavgjørelsen, jf. tvisteloven § 20-9 tredje ledd.

(13) Lagmannsretten har begrunnet sin avgjørelse av saksomkostnadene for tingretten slik:

"For tingrettens behandling ble saken ansett dels vunnet dels tapt, og saksomkostnader ble ikke tilkjent. Domsresultatet i lagmannsretten skal legges til grunn for avgjørelse av saksomkostnader for tingrettens behandling, jf. tvisteloven § 20-9 (2). Selv om saken har endret karakter på grunn av utvidelse av saken under lagmannsrettens behandling, kom lagmannsretten til samme resultat som tingretten for de krav som var knyttet til kummer. Mht den del av saken tingretten behandlet for grøntarealer har NCC vunnet frem i lagmannsretten og det samme resultat skal legges til grunn når lagmannsretten vurderer saksomkostningsspørsmålet for tingrettens behandling. Etter dette har NCC vunnet frem og skal tilkjennes saksomkostninger for tingrettens behandling."

(14) Det er uklart om lagmannsretten med formuleringen "vunnet frem" bygger på at NCC har fått medhold "fullt ut" eller "i det vesentlige", jf. tvisteloven § 20-2 annet ledd første punktum.

(15) Lagmannsretten bygger korrekt på sitt eget domsresultat ved avgjørelsen av saksomkostnadsansvaret for tingretten, jf. tvisteloven § 20-9 annet ledd. Det er imidlertid påstandene for tingretten som er avgjørende, jf. Rt. 2011 side 699 avsnitt 25. Og dersom påstandene senere er innskrenket, er det påstandene i stevning og tilsvarende som er avgjørende, jf. Rt. 2011 side 699 avsnitt 29 og Rt. 2010 side 1239.

(16) I stevningen la NCC ned påstand om et beløp på 25 000 000 kroner. Det fremgår ikke at det kun dreide seg om en grense for rettens skjønn. I bilag 19 og 20 til stevningen er det vedlagt "Revidert kravsberegning etterslep kummer" og "Revidert kravsberegning vedrørende grøntanlegg". Beregningene viser summer på 20 515 270 kroner og 4 904 484 kroner, det vil

si totalt 25 419 754 kroner. Dette synes å underbygge at det beløpet som er angitt, er det beløpet som ble krevd. Utvalget tolker dermed påstanden slik at det ikke dreide seg om en utmåling reelt overlatt rettens skjønn, jf. Rt. 2002 side 1610, HR-2011-1880-U og Schei mfl., Tvisteloven 2007 side 894. Det beløp NCC er tilkjent etter lagmannsrettens domsresultat er på totalt 12 020 000 kroner, jf. lagmannsrettens domsslutning punkt 1 og 2, jf. tingrettens domsslutning punkt 1.

- (17) NCC krevde i stevningen også fastsettelsesdom for at det var etterslep med hensyn til 3 303 kummer. Ved hovedforhandlingen var dette endret slik at det dreide seg om 40 prosent av kummene. Domsslutningen til tingretten og lagmannsretten går ut på at det ved oppstart av kontraktsforholdet var etterslep på 25 prosent av kummene.
- (18) NCC har dermed verken fått medhold fullt ut eller i det vesentlige, jf. tvisteloven § 20-2 annet ledd første punktum.
- (19) NCC har gjort gjeldende at de uansett må tilkjennes sakskostnader etter tvisteloven § 20-3. Etter utvalgets syn bør lagmannsretten foreta denne vurderingen.
- (20) Punkt 6 i lagmannsrettens domsslutning må etter dette oppheves.
- (21) Den ankende part har nedlagt påstand om å bli tilkjent sakskostnader for Høyesterett. Kravet er ikke spesifisert. Utvalget finner at sakskostnader bør tilkjennes med 10 160 kroner, som inkluderer 5 160 kroner i rettsgebyret for Høyesterett.
- (22) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G :

1. Lagmannsrettens kjennelse, slutningen punkt 6, oppheves.
2. I sakskostnader for Høyesterett betaler NCC Roads AS til staten ved Samferdselsdepartementet 10 160 – titusenetthundreogseksti – kroner innen 2 – to – uker innen forkynnelsen av denne kjennelsen.

Toril M. Øie
(sign.)

Jens Edvin A. Skoghøy
(sign.)

Per Erik Bergsjø
(sign.)

Riktig utskrift: